

There are no translations available.

Упорядник:

Аверьянов Н.П.

Голова Нікопольської міської
організації ветеранів України

Нікополь, Україна

Біографія

Переклад з російської: Стрілецька М.В.

Командуючі військами Червоної Армії в

Нікопольській операції. Зима 1943-1944 рр.

(глава з книги "Они освобождали Николаев")

Жуков Георгій Костянтинович

Маршал Радянського Союзу, чотири рази Герой Радянського Союзу

За весь період Другої світової війни визнаний урядами і державами світу полководцем № 1. Його ім'я в історії війн стоїть поряд з іменами Олександра Македонського, Олександра Суворова, Михайла Кутузова Г.К. Жуков народився в 1896 р. в селі Стрілківка (нині Жуковський район Калузької області).

Член КПРС з 1919 р. У Радянській Армії з 1918 р. Учасник 1-ої Світової і Громадянської воєн. Закінчив кавалерійські курси, курси удосконалення командного складу кавалерії і курси вищого начальницького складу.

Командував взводом, полком, дивізією, корпусом, 1-ою армійською групою радянських військ в Монголії, військами Київського Особливого військового округу. У січні 1941 р. призначений начальником Генерального штабу і заступником Народного комісару оборони СРСР.

У роки Великої Вітчизняної війни особливо яскраво розкрився його талант полководця. З липня 1941 р. був призначений членом Ставки Верховного Головнокомандування, командував військами Резервного, Ленінградського і Західного фронтів. З серпня 1942 року - 1-й заступник Народного комісару оборони і заступник Верховного Головнокомандуючого. Здійснював координацію дій фронтів під Сталінградом, з прориву блокади Ленінграда, у битвах під Курськом і за Дніпро. Командував військами 1-го Українського фронту. Координував дії 1-го і 2-го Українських фронтів.

У післявоєнний період був головнокомандуючим Групою радянських військ в Германії, головнокомандуючим Сухопутними військами і заступником міністра Збройних Сил СРСР, командуючим військами Одеського і Уральського військових округів, 1-м заступником міністра оборони СРСР і міністром оборони.

Чотири рази Герой Радянського Союзу, Герой МНР, двічі нагороджений вищим військовим орденом «Перемога», багатьма іншими орденами і медалями. Обирався кандидатом в члени і членом ЦК КПРС, членом Президії ЦК КПРС, депутатом Верховної Ради СРСР.

Помер у 1974 р.

Малиновський Родіон Якович

Маршал Радянського Союзу, двічі Герой Радянського Союзу, видатний полководець Великої Вітчизняної війни і воєначальник Збройних Сил СРСР

Народився 11.11.1898 р., помер 31.03.1967 р. Похований в Москві. В кінці 1943-1944 рр. він був у званні генерала армії.

Бойова доля Р.Я. Малиновського, уродженця Одеси, яскраво проявилась і на Дніпропетровщині: у серпні-вересні 1941 р. на чолі 6-ої армії при обороні і в 1943-1944 рр. як командуючого Південно-західним (3-м Українським) фронтом при звільненні Дніпропетровська і області від німецько-фашистських загарбників.

Толбухін Федір Іванович

Маршал Радянського Союзу

Ф.І. Толбухін народився в 1894 р. в селі Андроніки (нині Толбухінський район Ярославської області).

Член КПРС з 1938 р. У Радянській Армії з 1918 р. Учасник 1-ої світової війни. У громадянську війну був начальником штабу дивізії, оперативного відділу штабу армії. Закінчив школу штабної служби, курси з удосконалення командного складу, Військову академію ім. М.В. Фрунзе.

Був начальником штабу стрілецької дивізії і корпусу, командиром стрілецької дивізії,

начальником штабу Закавказького військового округу.

У роки Великої Вітчизняної війни був начальником штабу Закавказького, потім Кавказького і Кримського фронтів, командував 57-ю і 68-ю арміями на Сталінградському і Північно-західному фронтах, військами Південного, 4-го і 3-го Українських фронтів. Керував бойовими діями військ у Сталінградській битві, у звільненні України і Криму, у Ясько-Кишинівській операції, у звільненні Румунії, Болгарії, Югославії, Угорщини і Австрії.

У післявоєнні роки командував Південною групою військ, військами Закавказького військового округу.

Герой Радянського Союзу (посмертно), нагороджений вищим військовим орденом «Перемога», багатьма іншими орденами і медалями. Обирався депутатом Верховної Ради СРСР. Помер у 1949 р.

Лелюшенко Дмитро Данилович

Командуючий 3-ою гвардійською армією

Д.Д. Лелюшенко (1901-1987 рр.) народився на хуторі Новокузнецький (нині зерноградській район Ростовської обл.), українець. Генерал армії (1959 р.), двічі Герой Радянського Союзу (1940 р., 1945 р.), Герой ЧСРСР (1970 р.), член КПРС з 1924 р.

У Радянській Армії з 1919 р. Закінчив Військову академію ім. М.В. Фрунзе (1933 р.) і Військову академію Генерального штабу (1949 р.).

Становлення його, як професійного військового: командир роти, батальйону, полку, командир танкової бригади, брав участь у Фінській війні (1939-1940 рр.), командир дивізії.

У Велику Вітчизняну - командир корпусу, командуючий 1-ю, 3-ю, 5-ю, 30-ю гвардійськими арміями, 4-ою танковою армією (з 1945 р. - 4-а гвардійська танкова армія). Брав участь в битвах під Москвою і Сталінградом; у звільненні Лівобережної України, Донбасу, Запоріжжя, Нікополя (у званні генерал-лейтенанта, командира 3-ої гвардійської армії); у форсуванні Дніпра і звільненні Правобережної України; у розгромі Кельце-Радомського

угруповання супротивника і форсуванні Одеру, у Празькій операції. З 1945 р. - командувач об'єднанням, потім бронетанковими і механізованими військами Групи радянських військ у Германії; перший заступник командувача і командувач військами ряду військових округів. У 1960-1964 рр. - голова ЦК ДОСААФ СРСР. З 1964 р. - в Групі генеральних інспекторів МО СРСР. Депутат Верховної Ради СРСР I, V і VI скликань.

Судець Володимир Олександрович

Народився в 1904 році в місті Нижньодніпровську Дніпропетровської області, українець. Член КПРС з 1924 року. Трудову діяльність почав на одному із заводів Запоріжжя. В рядах Озброєних Сил СРСР з 1925 року. У 1927 році закінчив військово-технічну школу ВВС, а через два роки - військову школу льотчиків.

У перші два роки Великої Вітчизняної війни командував 4-м далекобомбардувальним авіаційним корпусом, з'єднання якого брали участь в обороні Києва, Одеси, Севастополя, Ленінграду. У 1943 році В.А. Судець очолив 17-у повітряну армію, у складі якої пройшов бойовий шлях від Курської дуги до передгір'їв Альп.

За уміле керівництво повітряними операціями і військову доблесть генерал-полковник В.А. Судець Указом Президії Верховної Ради СРСР від 28 квітня 1945 року був удостоєний звання Героя Радянського Союзу.

У післявоєнні роки В.А. Судець займав ряд відповідальних посад у ВПС і ППО країни. У 1950 році закінчив Військову академію Генерального штабу Збройних Сил СРСР. У березні 1955 року йому було присвоєно звання маршала авіації.

Нагороджений 4 орденами Леніна, орденом Жовтневої Революції, 5 орденами Червоного Прапора, орденами Суворова II ступеня, Кутузова I ступеня, Червоної Зірки, «За службу Батьківщині в Збройних Силах СРСР» III ступеня і багатьма медалями. Він також удостоєний звання Героя Монгольської Народної Республіки і Народного героя Югославії, нагороджений багатьма іноземними орденами і медалями.

В.А. Судець - Почесний громадянин міст Запоріжжя, Тирасполя, Нікополя. Помер 6 травня 1981 року.

Чуйков Василь Іванович

Маршал Радянського Союзу

В.І. Чуйков народився в 1900 р. в селі Срібні Ставки (нині селище міського типу Московської області). Член КПРС з 1919 р. У Радянській Армії з 1918 року. Учасник Громадянської війни. Закінчив військово-інструкторські курси в Москві, Військову академію ім. М.В. Фрунзе, академічні курси при Військовій академії механізації і моторизації РККА.

Був військовим радником в Китаї, начальником відділу штабу Особливої Червонопрапорної Далекосхідної армії, командував механізованою бригадою і стрілецьким корпусом. У визвольному поході до Західної Білорусії і під час Радянсько-фінської війни 1939-1940 рр. командував армією. У 1940-1942 рр. був військовим аташе в Китаї.

У роки Великої Вітчизняної війни командував 1-ою резервною армією, оперативною групою 64-ї армії, з вересня 1942 р. до кінця війни - 62-ю (8-ю гвардійською) армією на Сталінградському, Донському, Південно-західному, 3-му Українському і 1-му Білоруському фронтах. Керував бойовими діями військ армії в битві під Сталінградом, в Ізюм-Барвенковській операції, в операціях зі звільнення Донбасу, Лівобережної і Правобережної України, в Люблін-Брестської, Висло-Одерської і Берлінської операціях.

У післявоєнні роки командував Групою радянських військ у Германії, військами Київського військового округу. Був головнокомандуючим Сухопутними військами і заступником міністра оборони, начальником Цивільної оборони СРСР.

З 1972 р. - в Групі генеральних інспекторів Міністерства оборони СРСР.

Двічі Герой Радянського Союзу, нагороджений багатьма орденами і медалями. Обирався кандидатом в члени і членом ЦК КПРС, депутатом Верховної Ради СРСР. Помер у 1982 р.

Шлемін Іван Тимофійович

Командуючий 6-ю армією 3-го Українського фронту

Урадянська діяльність у Нікопольській операції. Зима 1943-1944 рр. (глава з книги "Сторони")

[У разі скопіївання матеріалів цього сайту активне посилання на сайт обов'язкове](#)